
РЕЦЕНЗІЯ

АКТУАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА У ДОСУДОВІЙ СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

У вітчизняній кримінальній процесуальній науці проблеми, пов'язані як з визначенням сутності, системи та порядку реалізації основоположних (загальнопроцесуальних) функцій, так і функцій кожного суб'єкта кримінального процесу, що виконуються ним в конкретних стадіях кримінального провадження, відносяться до розряду фундаментальних і в той же час вони є недостатньо дослідженими.

В цьому аспекті вихід з друку навчального посібника В.М. Юрчишина «Процесуальні функції прокурора у досудовій стадії кримінального провадження: поняття, призначення, система»^{*} безперечно є актуальним і своєчасним.

З прийняттям законодавцем нового Кримінального процесуального кодексу України та нового Закону України «Про прокуратуру» «клаше» колишньої ролі прокурора у досудовій стадії кримінального процесу – досудовому розслідуванні застаріло. Доктрина функціонального призначення прокурора у цій стадії кримінального провадження вийшла на новий, поворотний рівень. Проте у вітчизняній кримінальній процесуальній науці ще не сформовано ні переліку, ні змісту кримінальних процесуальних функцій прокурора, які виконуються ним під час проведення досудового розслідування кримінального правопорушення, де він здійснює нагляд у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Слід відзначити, що В.М. Юрчишин є першим українським вченим-правознавцем, який звернувся до дослідження цієї актуальної наукової проблеми і певною мірою заповнив серйозну прогалину у кримінальній процесуальній науці. Новаторський характер його праці відображено вже в самому формуванні тих питань, що досліджуються і вдало вирішуються автором навчального посібника. Вже зі самої назви наукової праці можна здогадатися, що йтиметься про процесуальну діяльність оновленої прокуратури.

Теоретичну базу навчального посібника становлять: більше чотирьохсот наукових праць вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі кримінального процесу, кримінального

^{*} Юрчишин В. М. Процесуальні функції прокурора у досудовій стадії кримінального провадження: поняття, призначення, система : навч. посіб. / В. М. Юрчишин. – Чернівці : «Технодрук», 2014. – 276 с.

права, кримінології, криміналістики, теорії ОРД та інших правових наук; значний масив використаних нормативно-правових актів різного рівня; достатній за обсягом соціологічний та статистичний матеріал. Це дало автору змогу глибоко і творчо дослідити весь комплекс процесуальних функцій, які реально виконуються прокурором під час розслідування кримінальних правопорушень, класифікувати їх на основні і допоміжні та розкрити призначення і зміст кожної з них.

Загальній меті дослідження підпорядкована і його структура, яка містить передмову, три взаємопов'язані розділи і підсумок. Навчальний посібник є цілісною і завершеною науково-навчальною працею, а обґрунтовані в ньому принципово нові положення мають хороші перспективи для подальшого системного аналізу досліджуваного феномену.

Оригінальність рецензованому виданню додають другий та третій його розділи, в яких розкриваються зміст, направленість та порядок реалізації кожної основної і допоміжної функції, що виконуються прокурором у досудовій стадії процесу. Ці розділи свідчать, що автором діалектично сприймаються трансформаційні зміни у кримінальній процесуальній діяльності прокурорів.

У навчальному посібнику міститься чимало нових і цікавих положень, які для читачів стануть відкриттям невідомих раніше аспектів прокурорської діяльності у досудовому розслідуванні. Зокрема, це стосується такої актуальної проблеми, як визначення та порядок реалізації правозахисної функції та відмежування її від процесуальної функції захисту, що виконуються підозрюваним (обвинуваченим), його законним представником та захисником-адвокатом.

Автор не тільки узагальнив теорію і практику реалізації прокурором своїх процесуальних функцій під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, а й всебічно проаналізував рівень їх правового забезпечення, який виявився вкрай недостатнім. Зокрема, констатується, що відсутність чіткого законодавчого визначення дефініції, кількості, характеру, змісту та системи кримінальних процесуальних функцій прокурора стимулює не лише зниження ефективності його діяльності, а й призводить до зниження результатів усієї кримінальної процесуальної роботи в цілому.

Разом з тим, як і будь-яка наукова праця рецензований навчальний посібник не позбавлений деяких недоліків. Зокрема, не до кінця з'ясована роль керівника районної (міської) прокуратури (за новим Законом України «Про прокуратуру» – місцевої прокуратури) з процесуального керівництва розслідуванням кримінального правопорушення. Більшої цінності навчальному посібнику міг би надати й аналіз використання прокурором поряд з процесуальними, ще й не процесуальних засобів реалізації запобіжної (попереджувальної) функції. В той же час характеристика координаційної функції прокурора є досить надмірною. Деякі твердження та висновки автора є дискусійними.

Вказані зауваження спрямовані не на критику автора, а на розгортання нових досліджень з цієї актуальної проблематики, без чого не може бути досягнута успішна діяльність прокурора у досудовій стадії процесу – досудовому розслідуванні.

На наше глибоке переконання навчальний посібник В.М. Юрчишина «Процесуальні функції прокурора у досудовій стадії кримінального провадження: поняття, призначення, система» становитиме значний інтерес не лише для студентів, аспірантів, викладачів вищих юридичних навчальних закладів освіти України, фахівців, які займаються проблемами кримінального процесуального права, для слідчих, прокурорів, суддів, адвокатів, а також для широкої професійної аудиторії, оскільки проблеми, які порушені автором та визначені шляхи їх визначення є важливими для подальшого розвитку прокурорської діяльності в нашій державі.

В. І. Бояров

професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Академії адвокатури України
кандидат юридичних наук, доцент